

Pimedast jaanuarist sai valge küünlakuu

Mis jaanuarikuu tegemata jätab, teeb veebruar ära, ütleb Laiuse vanasõna. Tänavusel küünlakuul tehti ära mitme aasta tegematajätmised: lund tuli nii palju, et sellest sai rookijail kõrini.

AIN KALLIS, meteoroloog

Löödud sai Tartumaa viimase poolsajandi sademeterekord, 1990. aastal 75 mm. Kui mõõdunõusse sadanud lumest sulatatud vee millimeetrid tänava kokku loeti, tuli uueks tiptulemuseks 77 mm. Tõraverest jäid maha Mustvee (71 mm) ning Jõgeva (68 mm), edestasid aga läänepoolsemad ilmajaamad (näiteks Pärnu 91 ja Ristna 101 millimeetriga).

Eesti territooriumi keskmiseks sademetehulgaks arvatati Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudis 68 mm, mis ületab normi kahekordselt.

Salakaval kuu

Kirjanik Karel Čapek on hoiatanud: «Veebruar on ohtlik kuu, mis ähvardab aednikku talve hammaste ja suve silmadega, märja, kuiva ja tuultega. Ta paistab kõigi ülejäanud kuu-de seas silma oma salakavalate vempudega: olge tema suhtes ettevaatlik.»

Veebruari ilm pakkus Eesti-maa elanikele tõesti pidevalt pinget. Vaevast saadi toibuda jaanuari jäite tekitatud kahju likvideerimisest, kui juba 4. kuupäeval algas tormidelaine: saartel möllas marutuul kiirusega kuni 30 m sekundis.

Järgmisel päeval tundsid end halvasti südamehaiged, sest õhurõhk langes järsku väga

Veebruarikuine lumeuputus tegi raskeks nii autojuhtide kui jalakäijate elu.

Ove Maidla

madalale (Tallinnas 716 mm elavhõbedasammast). Eesti rekordist 702 mm, mis mõõdeti 16. detsembril 1982 Väike-Maarjas, jäi siiski veel puudu.

5. veebruar oli ühtlasi kuu kõige soojem päev: korraks näitas kraadiklaas Tartu kandis ligi 3 kraadi sooja. Päev vahet ja juba värisesid inimesed pakases — Narvas langes õhutemperatuur -29,7 kraadile, Tõraveres mõõdeti -24,4 kraadi.

9. jaanuaril oli luuvilupäev ja tänavad läksid tõesti väga libedaks. Laskesuusatamise

MMil Soomes oli võistlejatel võimatu paugutada, sest ilm püsis nelja päeva jooksul liiga külmana.

Tuisk toob viljaõnne

14. veebruaril olid põllud ja metsad Otepää ja Elva vahel täis higistavaid suusatajaid. Temperatuur püsis nii õhus kui lumepinnal nulli lähedal. Seega polnud tänava maratonil külmunuist kuulda.

Teine suur higistamise päev oli vastlapäev, nii neil, kes jalgsi läbi tuisu sumpasid, kui neil,

kes oma autosid liikuma lükkasid. Hirmuhigistada said muidugi need, kes rippusid Aseri lähedal teelt puu otsa puhutud bussis.

Tugev lumetorm tekitas suurt segadust nii liikluses kui energiamajanduses, sest Lääne- ja Põhja-Eestis tuli ööpäevaga juurde 15—20 cm lund.

Õeldakse, et vastlapäeval hakkab talve üks silm vett jooksma. Seekord sula ei olnud, ainult tuiskas kõvasti, mis aga tähendavat suvel head viljakasvu. Kas see ka õige on,

ei tea: möödunud aasta rohked kevadised käbid olevat enustanud rikkalikku kartuli-saaki.

Mis on halb, see kordub

Nii väidab Murphy seadus. Vabariigi aastapäeval (ka madise- ja palvepäeval) tuli kallale ei-tea-mitmes lumetorm. Sadas sellise hooga, et paraadil oli presidendil raske väeosi eristada.

Õnneks ei olnud ilm eriti külm, vaid paar kraadi alla nulli. Teatavasti saavad meie kaitsevälased marssida vaid juhul, kui õhus pole külma enam kui -12°.

Samasugune lumemõll kui tänava oli Eestis ka 75 aastat tagasi. 1924. aasta veebruarist pärineb ka ametlik lumikatte tuseduse rekord — Virumaal Pagari meteopostis mõõdeti siis dekaadi keskmiseks 97 cm.

Saarde kihelkonna vanasõna kohaselt hakkab ilm vastlapäeva tormi järel ühest jalast lonkama. Mitte ainult ilm — üks mu sugulane tõmbas selja ära maja eest lund kühveldades. Pole ka ime — isegi traktorid kaotasid võitluses stiihiaga rattaid ning lumesahad uppusid hangedesse.

Jaama tänaval ohkas üks vanapapi rahvuspühal katkise viinerlabidaga vehkides: «Ja seda valget s...a muudkui tuleb juurde!»

Tõraveres ilmajaamas mõõdeti veebruari keskmiseks õhutemperatuuriks esimesel kümnepäevakul -9,7°, teisel -4,8° ja viimasel kaheksapäevakul -4°, kuu keskmine oli normist pisut kõrgem: -6,3°. Kuressaares oli soojem (-3,2°), Narvas külmim (-7,8°C).